

SCIRILE ȚILEI.

Instalarea noului fișpan al comitatului Brașov, a d-lui *Michailu Maurer de Ūrmös* s'a făcut Sâmbătă în 21 Iunie n. La gară a fost întâmpinat de un număr public și de un banderiu de câte-va sute de călăreți. Aici a fost salutată noul fișpan de către d-lu vicespan Iuliu de Roll în numele comitatului, er în numele orașului de către primarul *Brennerberg*. Conducător de banderiu și urmat de o mulțime de trăsuri a sosit la locuința sa de unde la 4 ore d. a. a fost condus de o deputație în adunarea extraordinară a reprezentanței comitatului. Aici, după citirea decretului de numire, noul fișpan a depus jurământul. După acesta și-a ținut discursul său program, la care vom reveni. La 8 ore seara d-lu de Maurer a primit deputațiile din comitat, er la 9 ore muzica militară i-a făcut serenadă. Duminecă la orele 2 d. a. noul fișpan a dat un banquet la care au participat peste 250 persoane.

„Kulturegylet”-ul către comitate. Jupânii dela cazanul maghiarării în neșafitul lor voescu se înghiță și câtă nu le încap pe gât. În zilele acestea adevărații faurii maghiarismului din Clușiu au adresat un apel către toate comitatele din țară. Apelul e „fôrte patriotic”; vorbește de adresa trimisă comitatelor la 3 Septembrie an. tr. ca să sprijinească „această cauză națională” și să urmeze eșemplelor comitatelor Târnavei mic și Sătmarului, votând, adevărat impunându-li-se dare pentru „Kulturegylet”. Dér se bocescă jupânii kulturegyletiști, că din cauza întârzierii trimiterii apelului, acesta n'a adus róle așteptate, deci fac de cu timpuriu un nou apel către comitate, ca să sprijinească cauza „Kulturegylet”-ului. La călcăiul apelului vedem în contele Bethlen Gábor, fișpanul nefericitului comitat Târnavei-mic, ca președinte, și pe Sándor Iozsef, ca prim secretar. „Kulturegylet”-ul benchetuesce, er comitatele, decă și-or fi pierdut ômenii mințile, vor plâti.

Români la patriarhul sêrbesc. Dumineca trecută în 3 (15) Iunie România gr. or. din Timișoara s'au prezentat, sub conducerea d-lui preot Anca, Patriarhului sêrbesc Georgiu Brancovic, care venise la Timișoara, și l'au felicitat pentru înaintarea sa de patriarh. Patriarhul multămi sêrbesce Românilor și dișe între altele, că deși nu este înțeles cu despărțirea Românilor de Sêrbi, totuși fiindă aceea implinită, nu este în contră, și din partea sa va sprijini cererile Românilor încă nedespărțiti de ierarhia sêrbescă, și va fi un sprijin al lor; ar dori, ca încât se pôte despărțirea să se facă pe cale pacifică, lucru, la care și arhierii noștri, cu carl a vorbit, ar fi învoiți, pentru ca să nu le decidă județe străine. Apoi binecuvântând deputația română, acesta se retrase, spune „Gaz. Pop.”

Răsboiu vamal cu Serbia. Sciri din Belgrad dau ca apropiată ruperea raporturilor comerciale cu Austro-Ungaria. „Pol. Corr.” anunță, că iritațiunea în cercurile comercianților continuă. S'a hotărât ținerea unei adunări, în care să se consulte asupra unei proceduri comune în privința mărfurilor importate din Austro-Ungaria. Comercianții au format un comitet, care să lucreze pentru eschiderea tuturor mărfurilor austro-ungare din Serbia; mulți comercianți s'au obligat să respingă orl ce agentul comercial austro-ungar.

În contra maniei de a vorbi în dișta ungară propune deputatul Eugen Gaal, din opoziția moderată, în darea sa de sênă către alegătorii săi din Pecica, ca deputații să nu mai primescă dișne, ci,

ca în Franța, un onorâr fix. Acest mijloc, după părerea lui Gaal, nu vine nici-decum în colisiune cu păstrarea libertății cuvântului.

Comunicațiune împedecată. Trenul care mergea la 19 Iunie dela Alba-Iulia către Vințul de jos, se opri fără veste pe podul cel îngust de peste Murăș între Partoș și Oarda, spre spaima călătorilor, mai ales, că vântul sufla cu putere și valurile Mureșului se rostogoliau urlând. Un Sécuiu bătrân, vrând să-și scurteze drumul, apucase pe pod. Norocul lui, că trenul puti fi oprit. Sécuiu fu arestat, luat în tren și predat solgăbiriatului din Vințul de jos.

Stațiune entomologică de experimentare a înfiintat ministrul ung. de agricultură în locul stațiunii floxerice de experimentare, pe care a desființat-o.

Gubernator al Bosniei. Corespondentul din Viena al fôiei „Narodny Listy” anunță în fôia sa, că visita contelui Hartenau — a fostului principe bulgar Alexandru de Battenberg — în Serajevo a avut și o parte politică. Se dișe adevărat, că va fi numit guvernator al provinciilor ocupate, er în cas de răsboiu va lua comanda supremă asupra armatei din Bosnia. Șciirea n'a fost confirmată din nici o parte și deci trebuie primită cu rezervă.

Tergul de țară în Lugoș se va ține din 15 (27) până în 17 (29) Iunie.

Știrpirea lăcustelor în ținuturile bântuite de această plagă a avut pe alocure rezultate. La Seghedin lucrarea de știrpire a durat 14 zile, erau amenințate 8000 jugere arătură de cea mai bună și au fost nimicite vr'o 2500 hectoltri, deci peste trei miliarde lăcuste. Și la Hodmezö-Vasarhely și Szentes rezultatul a fost favorabil. Din contră în patru comune din comit. Torontal, unde erau amenințate 20,000 jugere, o știrpire a lăcustelor nu s'a mai putut întreprinde, deorece pré târziu s'a început această lucrare, și a trebuit să se mulțămescă cu decimarea lor. În șese zile au fost nimicite 1000 hectoltri de lăcuste. Nimicirea lor însă nu s'a mai putut continua, deorece lăcustele căpătaseră aripi. În comitatul Iasz-Nagykun-Szolnok și adevărat în hotarele comunelor Csepan, Kun-Sz.-Marton și Devavanya s'au ivit lăcustele marocane. Sêmênaturile sunt atacate deja, mai ales în Csepan. Decimarea lăcustelor se urmează cu succes, deși de o știrpire a lor nu pôte fi vorba, deorece lăcustele au căpătat aripi.

Esposiția de vite de prăsilă se va arangia la 29, 30 și 31 August și 1 Septembrie n. în Clușiu, la care se vor da premii în aur și în ban.

Păziți copiii. În Brețu, o fetiță de trei ani, lăsată acasă fără supraveghere, se juca cu foc pe vatră. Șorțul fetei luă foc și sêrmana copilă muri în durerile cele mai cumplite din cauza ranelor.

Nenorocire pe calea ferată ung. dela Viena către Pesta s'a întâmplat la 18 Iunie. Un călător, anume Ferdinand Riba din Viena, stetea la ferăstră cu brațul întins afară, când deodată trenul treci lângă Strigon pe un pod îngust. Mâna i se isbi de bariera podului și i fu aproape total strivită.

„Sașii... Români”.

Sub titlul acesta guvernamentalul „Kolosvar” dela 21 Iunie a. c. publică următorul articol, în care desfășură speranțele ce și le întemeiază cei dela sacul cu grăunțele pe noua întor-

sătură politică a Sașilor, și în care reptila din Clușiu își arată culmea obrăzniciei.

Etă articolul în traducere fidelă română:

„Putem să susținem și e lucru cunoscut deja în public, că situația poporului român, dér mai ales a politicilor lui e fôrte deosebită, întorsă și contrară firei, aici în Ungaria. Acum, după ce Sașii au proclamat pe față atragerea și alipirea lor față cu instituțiile noastre; după-ce au primit starea faptică legală, situația politicilor români devine și mai întorsă, și mai ridiculă și e de natură a nu deștepta nici un fel de simpatie în nici o direcțiune.

„Ardelul de sine stătător a fost al Ungurilor, Sașilor și al Sécuiilor. După constituția vechiă drepturi n'au avut decât aceste trei națiuni și cele patru religii recepte. Că bine, séu rău a fost așa, nu se pôte încă judeca; fapt e, că trei națiuni și patru confesiuni se puteau numi domitoare în Ardel, al lor a fost pământul și tot, ce era pe el. A mai fost încă un popor în Ardel, care sta afară de cadrul constituțiunii, a căruia religie era tolerată. Nici acesta nu se pôte judeca, că bine a fost ori n'a fost bine, că acest popor și confesiunea lui nu s'a împărțit de derurile egale îndreptățiri; fapt este, că a fost eschis și în cele din urmă proprietarul de pământ putea să facă cu el și cu drepturile lui ce voia, putea să le dea altuia, sé nu; tôte acestea se țineau de cercul lui de drept.

„Și în acel Ardel de sine stătător poporul român a fost iobagiu; din tôte constituția Ardelului apare, că poporul acesta a fost venetic aici, că ca unui venetic, a căruia fire și înclinațiune încă nu le cunoscă nimeni, i-s'a subtrasă eschiderea drepturilor. Limba lui, religia lui, esistența lui erau numai suferite. Și într'asta zace incurătura. Aceia, cari au fost domni Ardelului, Ungurii, Sașii și Sécuii, au ștersă independența Ardelului, au proclamat uniunea cu Țera ungară, legile deosebite și instituțiile Ardelului le-au schimbat, — așader aceia, cari după lege pot să hotărască asupra stărei și viitorului Ardelului, nu numai că s'au împăcat cu uniunea, ci ei înșiși au proclamat-o; uniunea a fost sancționată de coronă și de tôte factorii ceilalți. În fața acestora vine poporul, căruia Ardelul i-a fost valea suferințelor, și pretinde autonomia lui, constituția vechiă, c'ună cuvântă pretinde — fără de nici un drept — restabilirea constituției, care nu mai corespunde cu cerințele timpului și cu epoca noastră. Infumurarea acesta întregă nu e numai întorsă, ci și ridiculă.

Acum, după-ce Sașii s'au împăcat bucuros cu situația politică de față, vedând adevărat, că continuarea politicei lor de până acum ar nimici cele mai vitale interese ale poporului săses și că pe tôte terenele se luptă cu cele mai mari piedeci: dișarele românesce atacă pe Sași c'o amărăciune, care nu se pôte tăinui, îi acasă, cu tradare, că n'au tact și nu-și pricep interesele lor și le șoptesc la urechi: *Vae victis!*

„Înțelegem amărăciunea politicilor români. Până acuma politici aceștia se provocau la Sași, ca la un popor apăsător și chinat; se provocau la nemulțămirea poporilor, pentru ca să motiveze despotismul Maghiarilor. De aici înainte nu se vor mai pute provoca la Sași. Amărăciunea este cu atât mai invederată, fiindă-acum poporul românesc merge singur pe acel drum contrar firei, care pörtă timbrul nepatriotismului. Singur stă poporul, asupra căruia putem arăta cu degetul dișcând: etă, acesta este poporul care nu recunoscă constituția statului, aședămintele lui, care vré Ardeal deosebit cu instituții deosebite.

„E regretabil, că astfel de pre-

tensiune își are și partea sa condamabilă. Acolo la spate stă România: ideea unei mari Românii, cu Ardealul, Bihorul, Maramureșul etc. Ținta acesta o au în vedere acești bărbați și într'asta se deosebesc ei de Sași și de Unguri, cari drept prim punct al programului lor și-au pus integritatea statului ungar, er România tocmai contrarul. Și politici aceștia au crezut, că cu ajutorul Sașilor vor scote castanele din spuză. Dér acum sunt abătuți dela acesta cu desevșire. Politici români sunt isolați și aduși în poziția de a nu mai pute face nimic.

„Asta pentru noi e indiferentă. Totdeuna am simțit în noi atata putere, ca prin mijloce ușore să combatem atacul venit din această parte; — ce nu e indiferent pentru noi, este împrejurarea, că această politică, această procedere nepatriotică, acestă afrontă față cu constituția și instituțiile noastre cufundă pe fii poporului român în stările cele vechi; — depărtați dela eschiderea drepturilor, dela implinirea faptelor patriotice acolo, unde fî-care îi privesc cu ochi prepușnici, ca pe unii cari ei pe ei s'au eschis din cadrul constituțiunii, ca pe unii căroră nimic nu le poți încredința fiindă sunt de neîncrețut și-și sfarmă mințile în ce chip să pôte ei cei dintăiu dejuca constituția și legea.

„Cine nu vede urmările acestei politice josnice, acela desprețuesce mintea sănătoșă.

„Deja la noi numele de Român e identic cu tradarea. Neîncredere față cu orl-care Român și-apoi de-aici o mulțime de neplăceri și lucruri înțelese pe dos. Etă în faptă rezultatul politice românesce!

„Decă sunt îndestulți cu acest rezultat, mergă cu Dumneșu mai departe. Pe calea acesta în câteva decenii poporul se va eschide pe sine din tôte cu desevșire, și în stat nu va reflecta nimeni la el, ca la un popor, care e necredincios. Se va cufunda érași în stările din trecut. Cu căciuliri, cu aș bate pieptul, că se alipesc de patriă, cu de aceste nu ajungem la nimic. Sunt lucruri ponosite aceste. Aici trebuie fapte, credință către instituțiile noastre, recunoscerea statului maghiar, patriotism nepătat — apoi orl și care Român, Sas și Slovac, în scôla și în biserică, pôte să-și cultive limba și să laude pe Dumneșu. Dér despre pactare nici vorbă nu pôte fi.

„Știrgarea de *vae-victis* astăzi n'are înțeles — și mai ales aici. Sașii nu sunt un popor învins. Mai curând vai acolora, cari se opun constituției noastre, fiindă aceia de sigur numai învinși pot să fî!”

DIN DELEGAȚIUNI.

În ședința dela 21 Iunie a delegațiunii austriace, la ordinea zilei a fost bugetul de esterne. Contele Kalnoky, din cauză că e bolnav, a lipsit dela această interesantă ședință. După-ce raportorul Br. Walterskirchen recomandă bugetul atențiunii delegaților, vorbi:

Dr. Plener asupra situației politice europene. Oratorul dișe, că factorii principali ai alianței, Bismark și Andrassy, nu mai sunt la posturile lor. Cel din urmă a murit, cel dintăiu trăiesce în retragere. Alianța însă pretutind în monarhia întâmpină simpatii, deși ea aruncă o grea sarcină asupra puterilor. Germania este nevoită să cheltuescă mai mult, fiindă-că trebuie să se apere de două părți, de Franța și de Rusia. Situația noastră însă e puțin mai ușoră, fiindă-că noi trebuie să ne apărăm numai granițele de către Rusia. Dér preștirile rusesce cresc din an în an la hotarele noastre și e deja un secret public, că o mare parte din puterea armată rusă e concentrată la granițele noastre. Acestă situație grea a monarhiei noastre devine și mai grea prin aceea, că n'avem cunoscință despre ț-

lurile politice rusești în Orient. Rusia nu este amic intimă a situației create în Orient prin tratatul de la Berlin. Politica rusă șovăiește între întărirea micelor state din Orient și între ocuparea Constantinopolului. La 1878 când cu încheierea tratatului de la San-Stefano, crearea unei Bulgarii tari era privită drept un pericol. De atunci însă s'a dovedit, că lucrul acesta nu e tocmai așa. Astăzi Europa e de părere, că prin inaugurarea unei politici bulgare independente s'a pus capăt influenței rusești. Afacerile Bulgariei cu greu s'ar pute judeca de noi, fiindcă interesele noastre în Orient nu sunt identice cu interesele aliaților noștri. Interesul nostru este dezvoltarea independentă a statelor din Balcani, pe când Germaniei puțin îi pasă de acesta. Noi nu trebuie să mijlocim cu puterea recunoșterea principelui bulgar. Recunoșterea formală a principelui actual, ce-i drept, este necesară, dar până când stăm pe baza tratatului din Berlin noi trebuie să așteptăm învoirea tuturilor puterilor semnate. Dacă Austro-Ungaria ar lua asupra ei mijlocirea recunoșterii principelui, acesta n'ar pute-o face fără de-a nu urma un *veto* al Rusiei, prin ceea ce Rusia ar câștiga mult în autoritatea sa în Balcani, er noi din contră am pierde mult. Nouă nu ne este iertat să pricinuim un război, ci sarcina aceasta se o lăsam Rusiei, pentru ca să nu ne atingem de hotărârile alianței. În țările din Orient orientul rusești e foarte însemnat și simpatiile pentru Rusia sunt mai mari tocmai în acele țări, cari sunt mai departate de Rusia. Așa e cu Serbia. Oratorul recunoște, că în Serbia multe s'au întâmplat din partea Austro-Ungariei, care pe noi nu ne-au pre făcut plăcuți acolo. Plener dize, că ordinațiunea ministrului Bethlen față cu esportul de porci e considerată în Serbia ca un fapt politic. Spre sfârșit Plener dize, că situația financiară totdeauna trebuie ținută în seamă, fiindcă numai un stat bine consolidat în privința financiară poate susține o catastrofă și poate face o bună politică externă. După Dr. Plener a vorbit:

Baernreiter asupra politicii comerciale. Vorbind despre politica comercială cu România, a cărei stagnațiune o regretă, dize, că față cu România Austria se află într'acea situație neplăcută, că pentru lovirile, ce i-le-a dat Ungaria României, Austria trebuie să sufere contraloviturile României.

Prințul *Windischgrätz* dize, că monarhia trebuie să-și îndrepte toate privirile asupra puterilor sale de apărare.

Dr. *Rieger*: În cestiunea orientală avem de lucru cu elemente peste măsură nervoase și clătinate. Nu putem deci aștepta de la guvern, ca să se declare în cestiunea aceasta, fiindcă declarațiile lui ar vătămă icl și ocol și astfel e mai bine decât rămân neesprimate. Deja Plener a amintit, că deosebitorul de vederi isvorite din raporturile noastre politice și naționale nu trebuie să le dăm expresiune în afară, fiindcă e de lipsă, ca în afară să arătăm, că formăm un stat unitar (aprobări în drept). Plener a vorbit cu multă satisfacție despre alianța cu Germania, eu încă sunt de convingere, că monarhia noastră își va ține cuvântul și nu va ataca niciodată alianța. Acesta o pretind interesele sale și a popoarelor ei. Dar situația din orient reclamă cea mai mare atențiune și oratorul consimte cu Plener, că a fost o mare greșelă politică la 1878 împărțirea Bulgariei în două state. Pentru Europa ar fi cu mult mai bine, decât Bulgaria ar fi una. Pentru afacerile noastre politice externe Bulgaria constituie o cestiune grea pentru noi. Dacă s'a făcut vre-odată vre-o greșelă, s'a făcut icl. Puterile apusene nu pun nicl o greutate pe cestiunea religioasă, deși cestiunea aceasta este de mare în-

semnătate în Bulgaria, și abia se vor pute crea acolo stări statornice, fără de-a nu se lua în atențiune această cestiune.

Raporturile noastre cu România nu sunt nicl-decum multămitore; noi ne-am pierdut în România „debușul și în privința politică n'avem nicl o înrurire. În Serbia stăm și mai rău. Demel a vorbit despre multămita, cu care ne datorește Serbia (Iaritate.) Dacă am vorbi în Serbia despre multămita, cu care ne datorește, probabil, că am auzi de la Sârbii contrarul de ce a dize Demel. E regretabil, că între Sârbi e lăptă părerea, că ei n'au ce să ne multămesă. Deodată cu retragerea lui Milan, influința Austriei în Serbia a scăput mult. Că cu re-torocrea lui Milan la guvernare am câștiga în Serbia, ce am pierdut, o lasă acesta s'o judece politicii mai orientați în afacerile sârbesce. Oratorul apoi dize, că cestiunile comerciale politice față cu statele din Balcani n'au fost totdeauna bine conduse. În privința aceasta ministrul de externe ar avé dreptul să dize: faceți politică comercială bună în Balcani și atunci politica externă încă va fi bună. În cestiunile vamale cele două parlamente sunt nevoite să se acomodeze ministerelor. De aceea Ungaria adeseori accentuează, că independența ei ar suferi mult, decât în privința acesta s'ar face schimbări. Temerea aceasta însă nu este temeinică, deoarece nicl Germania nu perde nimic din suveranitatea sa prin pactul vamal. Accentuând apoi cu recunoștință, că ministrul de externe conduce politica cu mare precauțiune, *Rieger* votează bugetul.

După ce mai vorbește contele *Zedwitz* luând în apărare guvernul în afacerile politice comerciale, desbaterea generală s'a sfârșit. Președintele apoi constată, că delegațiunea austriacă cu acestea și-a sfârșit desbaterile ei mai meritorie.

Întâmpinare.

În Nr. 111 al folei noastre am vorbit despre o plângere, ce ni-se trimisese din partea a 4 locuitori din Nereu (diecesa Aradului) în contra d-lui preot de acolo *Stefan* *Opreanu*. Neavând cunoștință mai de-aprope despre cele întemplate, ne-am mărginit a publica din aceea plângere numai un mic extras, făcând totodată rezervele noastre.

Cu privire la acesta, d-l *Dr. Nestor* *Opreanu*, avocat în Sânniclașul mare, ca fiu al d-lui preot din Nereu, își ține de datorință a ne trimite o lungă întempinare. Credem a satisface mai bine principiului parității, decât vom publica și această întempinare numai în extras, dispunând și așa de puțin spațiu. Etă pe scurt ceea ce replica d-l *Dr. N. Opreanu*:

Imputările despre „neregularități în administrarea banilor bisericești și alte acte de violență“ sunt neintemeiate pentru-că de 40 de ani, de când preotul *Stefan* *Opreanu* este în funcțiune, totă averea bisericească, școlară și fundațională se administrează prin epitropii parochiale, preotul nu ia banii în mână sa, ci numai supraveghează și se opune totdeauna, când acei bani sunt în pericol, d'a fi risipiți din partea unor locuitori laconi din comună.

Nu este adevărat, că la 1884 preotul din Nereu ar fi votat pentru candidatul de deputat guvernamental, din contră, încercările ce pretorele cercului Sânniclașul mare și-le-a dat la toate alegerile de deputat, începând de la introducerea erei constituționale, n'au putut nicl-odată atrage pe preotul din Nereu în partea candidatului guvernamental, așa că în cele din urmă însuși corțelul guvernamental a renunțat de a mai face asemenea încercări, vedând că ostenela îi este zadarnică.

Nu este adevărat, că preotul din Nereu ar fi nimicit biblioteca populară și corul vocal prin persecutarea învățătorilor. Biblioteca s'a înființat chiar prin conlucrarea d-lui preot *Stefan* *Opreanu*, care atăt d-sa, cât și fiul d-sale, d-l *Dr. N. Opreanu*, au îmbogățit-o prin scrieri dăruite de d-lor, er

păgubirea bibliotecii s'a întâmplat prin acei învățători, cari strămându-se în alte comune, au dus cu sine și cărți din bibliotecă. Corul vocal organizat nicl la 1882 și nicl altădată n'a existat în Nereu.

De 20 de ani încoace nu 6—7, ci numai 5 învățători au părăsit Nereul, și aceștia nu pentru-că dărați au fost persecutați de d-l preot, ci pentru-că doi dintre ei, fiind numai substituiți, la alegeri au cădat, unul a fost ales la o stațiune mai bună, er alți doi pentru transgresiuni disciplinare au fost destituiți din partea P. Ven. Consistoriului după aceea aplicați ca învățători în alte comune.

Invinuirea, ce i-s'a făcut d-lui preot *Stefan* *Opreanu* din incidentul, că un casu de adulteriu a fost pedepsit cu o amendă în bani de 200 fl.,—este cu totul nemotivată, deoarece nu numai că concubinatul din vorbă (între mătăș și nepot) s'a ivit între nise împrejurări cu totul tot grave, dar amenda nicl nu s'a dictat de preotul, ci de comitetul parochial în contra *voinei preotului*, care era pentru o pedepsire mai ușoară. Arestarea femeii vinovate *Nasta* *Baranu* nu s'a făcut la ordinul preotului, ci la alu primarului comunal. Bani au fost înapoiți la 1876 cu interese cu tot, fiind la momentul depuși în casa de păstrare.

„Așa se cuvine“, — dize d-l *Dr. N. Opreanu*, — „să nu ne îndoim, că Prea Ven. Consistoriu va sci lua cele mai potrivite măsuri pentru vindicarea răului...“ dar de când Consistoriul a început a distinge de 9 luni încoace pe preotul *St. Opreanu* cu „măsuri potrivite“, s'au făcut în Nereu 10 concubinate, mai multe decât căsătorii legale, pe când comuna Nereu a fost până în zilele acestea scutită de concubinate.

Din parte-ne dize, că această stare de lucruri este îngrijitoare și ar fi foarte de dorit, ca credincioșii din Nereu să lase neînțelegerile și să se grupeze în jurul păstorului lor sufletesc pentru a lucra cu toți împreună la restabilirea ordinii și înflorirea bisericii lor.

Programa examenelor publice

La institutul „*Andreianu*“ pedagogico-teologic greco-răsăritean în Sibiu cu finitul anului 1889/90:

Luni 18 Iunie. Inainte de amez: Enciclopedia cl. a. I prof. *Dr. I. Crișianu*; Isagogia cl. a. I prof. *I. Ghibu*. După amez: Moralul cl. a. II prof. *I. Hannia*.

Marti 19 Iunie. Inainte de amez: Pastorală și Liturgica cl. a. III, prof. *I. Hannia*. După amez: Istoria bisericească cl. a. I II, *Dr. I. Crișianu*.

Mercuri 20 Iunie. Inainte de amez: Dreptul canonic cl. a. III, prof. *I. Popescu*. După amez: Logica-Psihologia cl. a. ped. a. III, prof. *I. Popescu*.

Joi 21 Iunie. Inainte de amez: Dogmatica și Polemica cl. a. II prof. *I. Popescu*; Catehetica cl. a. III. prof. *I. Hannia*. După amez: Plantologia cl. a. III. ped. a. III. prof. *D. Comșa*.

Vineri 22 Iunie. Inainte de amez: Pedagogia generală cl. a. III. ped. a. III. prof. *I. Popescu*. După amez: Esegesa și Ermenetica cl. a. I.; Omeletica cl. a. III. prof. *I. Ghibu*.

Sambata 23 Iunie. Inainte de amez: Literatura română cl. a. II. prof. *Dr. D. P. Barcianu*. După amez: Didactica și Metodica cl. a. II. și ped. II. prof. *Dr. I. Crișianu*.

Marti 26 Iunie. Inainte de amez: Cântări bisericești și tipicul toți elevii, prof. *D. Cunțanu*. După amez: Musica vocală și instrumentală toți elevii, prof. *G. Dima*.

Luni 18 Iunie. Inainte de amez: Limba română ped. II. III. prof. *Dr. D. P. Barcianu*. După amez: Istoria patriei ped. a. III. prof. *I. Ghibu*; Geografia ped. a. III. *Dr. D. P. Barcianu*.

Marti 19 Iunie. Inainte de amez: Limba maghiară ped. a. I. prof. *I. Popescu*; Limba maghiară ped. a. II. și III. prof. *Dr. I. Crișianu*. După amez: Istoria universală ped. a. I. și II. prof. *I. Ghibu*.

Mercuri 20 Iunie. Inainte de amez: Pomăritul cl. a. II. ped. a. II. prof. *D. Comșa*. După amez: Istoria naturală ped. a. I. și II. prof. *Dr. D. P. Barcianu*.

Joi 21 Iunie. Inainte de amez: Legumăritul cl. a. I. ped. a. I. prof. *D. Comșa*. După amez: Istoria bisericească ped. a. I. prof. *I. Ghibu*; Limba română ped. a. I. prof. *Dr. D. P. Barcianu*.

Vineri 22 Iunie. Inainte de amez:

Geografia ped. a. I. și II. prof. *Dr. D. P. Barcianu*. După amez: Comptabilitatea cl. a. III. ped. a. III. prof. *D. Comșa*.

Sambata 23 Iunie. Inainte de amez: Religiunea ped. a. II. și III. prof. *I. Ghibu*. După amez: Computul ped. a. I. și II. prof. *D. Comșa*.

Luni 25 Iunie. Fizica ped. a. III. prof. *D. Comșa*.

Mercuri 27 Iunie. Gimnastica și lucrul de mână toți elevii ped., prof. *G. Moianu*.

Joi 28 Iunie. Conferință profesorală. *Vineri* 29 Iunie: După serviciul divin în biserică, încheerea solemnă a anului școlastic în sala seminarială și publicarea clasificărilor. *Sambata* 30 Iunie: Estradarea absolutorilor.

„ARIEȘANA“

institutul de credit și economii, soc. pe acții în Turda.

Adunarea generală ordinară a acționarilor institutului de credit și economii „*Arieșana*“, societate pe acțiuni în Turda, ținută în 1 Martie a. c., aflându de lipsă sporirea capitalului său social, de-o parte pentru publicul, care este avisat la credit, de altă parte pentru ca institutul să potă face operațiuni mai estinse, a decis în principiu să se mărescă capitalul social al institutului, prin o emisiune nouă de acții, stabilind ca normative următoarele dispozițiuni:

1. Se va mări capitalul social cu fl. 30,000.—prin o emisiune nouă de 600 de acții, cari vor suna la nume, fiind valorea nominală a unei acții de fl. 50. Valorea acțiilor se va plăti astfel:

Rata I. de 10% = fl. 5.— de plătit în 1 August a. c.
 II. „ 10% = „ 5.— „ „ 1 Noevre „
 III. „ 20% = „ 10.— „ „ 1 Iunie 1891.
 IV. „ 20% = „ 10.— „ „ 1 Noevre 1891.
 V. „ 20% = „ 10.— „ „ 1 Iunie 1892.
 VI. „ 20% = „ 10.— „ „ 1 Noevre 1892.
 100% = fl. 50.—

stându în voia fie-căruia a plăti valorea acțiilor subscrise deodată, seu în rate mai puțin.

2. Acționarii au cei dintău dreptul de-a subscrie acțiile de nou emise, er pentru casul, că ele nu vor fi subscrise de acționari, direcțiunea este însăroinată a vinde acții și la neacionari.

3. Pentru eventualitatea, că vor fi și acționari noi, aceștia sunt îndatorați a plăti la subscriere: fl. 1.— ca tacșă de înscriere și fl. 1.— ca contribuire la fondul de rezervă esistent al societății, de fie-care acție subscrise.

4. Acțiunile noue și respective ratele plătite vor participa la profitul curat în părți egale cu acțiile vechi, începând din ziua plătirii lor.

5. Afară de aceste pentru noua emisiune rămân în valoare dispozițiunile cuprinse în statutele societății, în special cele cuprinse în §§. 8—14.

Subscrierea direcțiune aducând aceste la cunoștința p. t. publică, vine cu totă onorea a ruga pe toți, cari se interesază a lua parte și la noua emisiune.

Ratele plătite se vor cuita prin titluri provizore, er la plățirea totală se vor libera acții originale.

Turda, 10 Iunie 1890.
 Direcțiunea institutului de credit și economii „*Arieșana*“ din Turda.

Dr. Rațiu m. p. *Ioan* *Petricașu* m. p. președinte.
Simeon *P. Moldovanu* m. p. *Ioan* *Mesaroșu* m. p. *Iosif* *Chioreanu* m. p.
Dionisiu *St. Șilutiu* m. p. director executiv.

DIVERSE.

Colera. Sciri sosite din Valencia spun, că familiile mai de frunte de acolo încep a-și părăsi locuințele. Epidemia s'a lăptă în mai multe ținuturi. În Quatrenda trei omeni au murit de colera. Folia italiană „*Capitan* *Francassa*“ anunță, că la 20 Iunie noptea s'a ivit în Neapole un casu de coieră urmat de morțe.

Cursul pieței Brașov

din 24 Iunie st. n. 1890.

Bancnote românesce Omp.	9.26	Vând.	9.28
Argint românesc	9.23	„	9.27
Napoleon-d'ori	9.23	„	9.31
Lire turcesc	10.56	„	10.61
Imperial	5.54	„	5.59
Galini	5.45	„	5.50
Șeris. fonic. „Albina“ 6%	102.—	„	—
„ „ 5%	99.50	„	—
Ruble rusești	133.—	„	134.—
Mărci germane	—	„	—
Discontul 6—5% pe an.	—	„	—

Editor și redactor responsabil:
Dr. Aurel Mureșianu.

Cursul la bursa de Viena
din 23 Iunie st. n. 1890.

Renta de aur 4%	103.10
Renta de hartiă 5%	99.65
Imprumutul căilor ferate ungare - aur	116.80
dto argintiu	96.30
Amortisarea datoriei căilor ferate de ostă ungare (1-ma emisiune)	—
Amortisarea datoriei căilor ferate de ostă ungare (2-a emisiune)	—
Amortisarea datoriei căilor ferate de ostă ungare (3-a emisiune)	113.50
Bonuri rurale ungare	89.—
Bonuri croato-slavone	104.—

Despăgubirea pentru dijma de vină ungurescă	—
Imprumutul cu premiul unguresc	137.50
Losurile pentru regularea Tisei și Saghedinului	127.50
Renta de hartiă austriacă	88.55
Renta de argintiu austriacă	89.10
Renta de aur austriacă	109.35
Losuri din 1860	139.50
Acțiunile băncii austro-ungare	970.—
Acțiunile băncii de credit ungar.	343.—
Acțiunile băncii de credit aastr.	302.50
Galbeni împărătești	5.54
Napoleon-d'or	9.34
Mărci 100 imp. germane	57.50
Londra 10 Livres sterline	116.95

PROVOCARE.

„Munteana“, societate de credit și păstrare în Ofenbaia, provacă pe D. D. posesori ai acțiunilor respective ai titlurilor provizore Nr. 31, 32, 33, 34, 35, 128, 168, 169, 170, 224, 225, 226, 245, 246, 247, 248, 249, 250, 251, 252, 253, 254, 255, 256, 261, 262, 265, 266, 343, 351, 352, 353, 354, 355, 437, 439, 440, 449, 450, 451, 452, 453, 454, 455, 457, 458, 459, 460, 461, 462, 572, 573, 574, 575, 576, 577, 578, 579, 580, 581, 582, 583, 584, 585, 586, 722, 723, 724, 725 și 726 în sensul statutelor sale §. 12, ca în termen de 4 săptămâni dela provocarea acésta să solvécă ratele restante dela acțiuni, căci la din contră își perdă dreptul de acționari, éra banii solviți voră trece la fondul de rezervă al societății.

Ofenbaia, în 20 Iunie 1890 n.

„MUNTEANA“, societate de credit și păstrare
OFENBAIA

Directorul executiv:

I. Danciu.

358,3-2

ABONAMENTE

la
„GAZETA TRANSILVANIEI“

Prețul abonamentului este:

Pentru Austro-Ungaria:

Pe trei luni	3 fl. —
Pe șese luni	6 fl. —
Pe un an	12 fl. —

Pentru România și străinătate:

Pe trei luni	10 fr.
Pe șese luni	20 fr.
Pe un an	40 fr.

Abonamente la numerele cu data de Duminecă.

Pentru Austro-Ungaria:

Pe an	2 fl. —
Pe șese luni	1 fl. —
Pe trei luni	50 cr.

Pentru România și străinătate:

Pe an	8 franci.
Pe șese luni	4 franci.
Pe trei luni	2 franci.

Abonamentele se fac mai ușor și mai repede prin mandate poștale.

Domnii, cari se voră abona din nou, să binevoiécă a scrie adresa lămurită și a arăta și poșta ultimă.

Administrațiunea „Gazetei Transilvaniei.“

Mersul trenurilor

pe liniile orientale ale căii ferate de stat r. u. valabilă din 1 Iunie 1890.

Budapesta-Predeal				Predeal-Budapesta				B.-Pesta-Arad-Teluş				Teluş-Arad-B.-Pesta				Copşa-mică-Sibiu				
Tren de accelerat.	Tren de accelerat.	Tren de pers.	Tren de pers.	Tren de accelerat.	Tren de pers.	Tren de accelerat.	Tren de pers.	Tren de accelerat.	Tren de pers.	Tren de accelerat.	Tren de pers.	Tren de accelerat.	Tren de pers.	Tren de accelerat.	Tren de pers.	Tren de accelerat.	Tren de pers.	Tr. de p.	Tr. de p.	Tr. om.
Viena	3.25	8.—	10.50	Bucuresc	7.55	4.45	Viena	8.—	10.50	8.25	Teluş	12.59	4.51	Copşa-mică	4.05	4.05	4.05	4.05	4.05	4.05
Budapesta	9.25	2.—	7.35	Predeal	1.08	4.10	Budapesta	2.—	8.15	9.40	Alba-Iulia	1.39	5.27	Şeica mare	4.35	11.17	7.43	11.17	7.43	7.10
Szolnok	11.29	4.05	11.07	Timiş	1.37	4.50	Szolnok	4.20	11.18	1.02	Vinţul de jos	1.56	5.44	Lómneşu	5.16	11.58	8.27	11.58	8.27	8.27
P. Ladány	1.07	5.46	1.20	Braşov	2.13	5.50	Arad	8.10	3.50	5.27	Şibot	2.23	6.06	Ocna	5.47	12.29	8.59	12.29	8.59	8.59
Oradea-mare	2.24	7.01	3.02	Feldióra	2.43	4.—	Glogovaşu	2.20	4.10	5.50	Orăştia	2.49	6.28	Sibiu	6.10	12.52	9.23	12.52	9.23	9.23
Mező-Telegd	2.32	7.11	3.04	Apaşa	3.12	4.44	Györök	4.22	6.02	Simeria (Piski)	3.37	7.10	Sibiu-Copşa-mică							
Rév	3.02	7.41	3.48	Augstinu	3.32	5.20	Paulişu	4.46	6.23	Deva	3.53	7.26	Sibiu	7.35	4.34	9.50	4.34	9.50	9.50	
Bratca	3.33	8.16	4.31	Homorod	3.47	5.47	Radna-Lipova	4.58	6.34	Branicica	4.18	7.45	Ocna	8.02	4.58	10.14	4.58	10.14	10.14	
Bucia			4.54	Haşfaléu	4.20	6.35	Conop	5.16	6.52	Ilia	4.43	8.10	Lómneşu	8.30	5.25	10.40	5.25	10.40	10.40	
Ciucia	4.26	9.05	5.40	Sighişóra	5.25	8.12	Bérvava	5.38	7.17	Gurasada	4.53	8.21	Şeica mare	9.05	5.55	11.10	5.55	11.10	11.10	
Huedin	4.58	9.35	6.22	Elisabetopole	5.45	8.47	Soborşin	5.53	7.33	Zam	5.21	8.48	Copşa-mică	9.34	6.20	11.35	6.20	11.35	11.35	
Stana			6.38	Mediaş	6.12	9.29	Soborşin	6.15	8.20	Bérvava	5.56	9.17	Cucerdea-Oşorhelu							
Aghiriş			6.59	Mediaş	6.33	10.10	Zam	6.58	8.49	Conop	6.46	9.54	Reghinul săsesc							
Ghirbău			6.59	Copşa mică	6.48	10.32	Gurasad.	7.22	9.16	Radna-Lipova	7.02	10.09	Reghinul săsesc							
Nădşel	5.49	Tren de pers.	7.11	Micăsasa	6.48	10.42	Ilia	7.38	9.32	Paulişu	7.36	10.38	Cucerdea	2.55	8.20	2.56	8.20	2.56	2.56	
	6.02	10.35	7.39	Blaşiu	7.22	11.37	Branicica	7.54	9.51	Györök	6.24	8.03	Cheţa	3.25	8.50	3.29	8.50	3.29	3.29	
Cluşu	6.12	11.02	7.54	Crăciunel	7.51	12.23	Deva	8.14	10.18	Glogovaşu	6.53	8.26	Ludoşu	3.46	9.11	4.06	9.11	4.06	4.06	
Apahida	6.27	11.23	8.11	Teluş	7.58	1.23	Simeria (Piski)	8.43	10.44	Arad	7.06	8.38	M.-Bogata	3.56	9.20	4.15	9.20	4.15	4.15	
Ghiriş	7.31	12.42	9.18	Aidud	8.15	1.50	Orăştia	9.12	11.14	Şibot	7.45	9.05	Iernut	4.33	9.57	4.54	9.57	4.54	4.54	
Cucerdea	7.55	1.18	9.49	Vinţul de sus	8.15	1.50	Şibot	9.34	11.39	Vinţul de jos	9.56	12.05	Szolnok	4.48	10.12	5.10	10.12	5.10	5.10	
Uióra		1.25	9.56	Uióra	8.45	2.46	Vinţul de jos	10.17	12.26	Alba-Iulia	10.17	12.26	Budapesta	4.48	10.12	5.10	10.12	5.10	5.10	
Vinţul de sus		1.33	10.02	Cucerdea	8.45	2.46	Alba-Iulia	10.44	12.58	Teluş	10.44	12.58	Viena	5.11	10.35	5.34	10.35	5.34	5.34	
Aidud	8.21	1.55	10.22	Ghirişu	9.16	3.33	Teluş	10.44	12.58	Simeria (Piski)-Petroşeni	6.08	7.52	Petroşeni-Simeria (Piski)	5.30	10.54	5.35	10.54	5.35	5.35	
Teluş	8.42	2.24	10.57	Apahida	9.16	3.33	Simeria (Piski)	10.44	12.58	Petroşeni	6.42	8.26	Reghinul săs.	5.50	4.58		4.58			
Crăciunel		2.49	11.20	Cluşu	10.36	5.28	Simeria	10.44	12.58	Streiu	6.52	8.36	Reghinul săs.	7.26	7.—		7.—			
Blaşiu	9.14	3.02	11.36	Nădşel	10.48	6.05	Streiu	7.17	11.28	Haşeg	7.54	12.12	Reghinul săsesc-Oşorhelu-Cucerdea							
Micăsasa		3.33	12.04	Ghirbău		6.26	Haşeg	8.45	1.08	Pui	8.45	1.08	Reghinul săs.							
Copşa mică	9.49	3.48	12.23	Aghirişu		6.42	Pui	9.39	2.03	Crivadia	9.39	2.03	Oşorhelu	7.24	5.54	10.20	5.54	10.20	10.20	
Mediaş	10.07		12.39	Stana		6.58	Crivadia	10.37	2.51	Haşeg	10.37	2.51	Miraşteu	7.44	6.14	10.39	6.14	10.39	10.39	
Elisabetopole	10.30		1.08	B. Huedin	12.01	7.47	Baniţa	11.26	3.30	Streiu	11.26	3.30	Sănpaul	8.07	6.37	11.02	6.37	11.02	11.02	
Sighişóra	11.06		1.50	Ciucia	12.31	8.27	Petroşeni	12.—	4.02	Simeria	12.—	4.02	Iernut	8.29	6.58	11.23	6.58	11.23	11.23	
Haşfaléu	11.22		2.06	Bucia		8.49	Arad-Timişóra			Arad			Ludoşu	9.02	7.28	11.53	7.28	11.53	11.53	
Homorod	12.37		3.20	Bratca		9.08	Timişóra-Arad			Aradul nou			Cheţa	9.35	7.41	12.06	7.41	12.06	12.06	
Augstinu			3.56	Rév	1.10	9.28	Arad			Németh-Ságh			Reghinul săs.	9.51	7.57	12.22	7.57	12.22	12.22	
Apaşa	1.26		4.19	Mező-Telegd	1.36	10.04	Aradul nou			Vinga			Cucerdea	10.23	8.25	12.50	8.25	12.50	12.50	
Feldióra	1.47		4.44	Oradea-mare	2.01	10.41	Németh-Ságh			Orczifalva			Simeria (Piski)-Unied.							
Braşov	2.23		5.20	P. Ladány	2.08	11.06	Vinga			Merczifalva			Simeria (Piski)							
Timiş	3.15		6.14	Szolnok	3.31	11.51	Orczifalva			Aradul nou			Cerna							
Predeal	3.47		6.45	Budapesta	7.15	6.35	Merczifalva			Arad			Unied.							
Bucuresc	9.30		11.55	Viena	8.40	6.50	Timişóra			Arad			Cerna							
													Simeria							

Nota: Numerii încaudrați cu linii gróse însemnécă órele de nópte.